

WSTĘP

Sektor publiczny jest zróżnicowany przedmiotowo i podmiotowo, wieloaspektowy i złożony, toteż może być przedstawiany z różnych punktów widzenia, w zależności od założonego celu analizy.

Opracowanie to obejmuje podstawowe wymagania programu dydaktycznego z przedmiotu podstawy zarządzania realizowanego na I roku studiów wyższych. Zawiera zakres wiedzy umożliwiającej:

- swobodne poruszanie się w zakresie podstawowej aparatury pojęciowej, klasyfikacji i metodologii nauki zarządzania,
- samodzielną analizę i ocenę zjawisk i procesów zachodzących w organizacjach,
- programowanie i percepcję zajęć dydaktycznych z takich przedmiotów, jak: zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie wiedzą, zarządzanie projektami i innych.

Zagadnienia zostały przedstawione w sposób zwięzły i wymagają rozwinięcia na zajęciach dydaktycznych przy wykorzystaniu bibliografii i materiałów pomocniczych zawartych w aneksie oraz wiedzy praktycznej. Podręcznik jest oparty na programie sprawdzonym w toku wieloletnich zajęć dydaktycznych, realizowanych przez autora w uczelniach wyższych i na kursach dla kadry kierowniczej w organizacjach sektora publicznego oraz w organach kontroli, wzbogaconym o oceny wyniesione z praktyki zawodowej i badań empirycznych.

Na sektor publiczny można patrzeć w skali makro, jak również jako na poszczególne jednostki organizacyjne, określane jako resorty, urzędy, organy, komórki organizacyjne itp. Jednostki te są organizacjami zarządzanymi, przy

czym – zależnie od przedmiotu działania i kontekstu gramatycznego – zarządzanie przyjmuje zamiennie nazwę kierowania, dowodzenia, administrowania, sterowania albo rządzenia. Tytuł książki oznacza, że z rozległej problematyki zarządzania wybrano zagadnienia podstawowe, które mogą stanowić wspólny mianownik, swoiste ramy do szczegółowej analizy i opisu organizacji realnych, z uwzględnieniem właściwej dla nich specyfiki.

Sektor publiczny stanowi obszerny pod względem przedmiotowym i podmiotowym zbiór problemów naukowo-badawczych, które dotychczas są analizowane głównie od strony prawnej i w skali makro, co jest użyteczne bardziej na szczeblu centralnym i w dyskusjach naukowych. Z kolei nauka zarządzania jest prezentowana w licznych i obszernych opracowaniach, jednakże z wyraźną przewagą problematyki zarządzania firmami prywatnymi. Opracowanie to może poszerzyć spojrzenie na sektor publiczny od strony prakseologicznej.

Sektor publiczny jest przedmiotem długofalowych zmian określanych jako „nowe zarządzanie publiczne”. W strategii rządowej „Sprawne państwo 2020” przewidziano m.in. cele obejmujące podnoszenie sprawności instytucjonalnej państwa, obniżenie kosztów jego funkcjonowania przez optymalne wykorzystanie zasobów, poprawę bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku publicznego oraz usprawnienie zarządzania kryzysowego. Przeciwdziałanie dysfunkcjom i patologiom w organizacjach stanowi ważny element treści podręcznika. Na tle zjawisk kryzysowych ważna jest rola nauki zarządzania i nauki administracji, które mają wiele wspólnych mianowników na tym polu, chyba nie do końca określonych i wspólnie akceptowanych. Opracowanie to może więc stanowić przyczynek do rozwijania i integrowania badań w jednostkach sektora publicznego.

Jednostki sektora publicznego są finansowane ze środków publicznych i powinny realizować wyznaczone cele w sposób skuteczny, praworządny i etyczny oraz gospodarny. Gwarantem takiej realizacji celów jest kompetentna kadra oraz wypracowane i sprawdzone przez wieloletnie doświadczenia struktury, procedury, formy i metody pracy. Jednakże w wielu organizacjach sprawność działania nie jest zadowalająca, występują liczne dysfunkcje i patologie, które rzutują na cały sektor publiczny, obniżają sprawność jego działania i uszczuplają własność publiczną. Zagrożenia organizacyjno-ekonomiczne stanowią obszerny zakres zjawisk zawinionych, które mieszczą się w sferze zarządzania kryzysowego. Skutki finansowe i szkody społeczno-moralne zjawisk patologicznych powstają na skutek znanych, powtarzających się od wielu lat przyczyn i źródeł, a ich wspólnym mianownikiem jest wadliwe zarządzanie na różnych szczeblach. Przeciwdziałać skutecznie zjawiskom patologicznym można tylko kompleksowo przy wykorzystaniu różnych środków, w tym przez sprawne zarządzanie, a nie

tylko za pomocą środków prawnych i represji. Każdy rozdział tego podręcznika zawiera opis typowych zjawisk dysfunkcyjnych w zakresie poszczególnych funkcji zarządzania, co może stanowić program działania dla systemu nadzoru i kontroli wewnętrznej, jako swoista „mapa zagrożeń”.

W aneksie przedstawiono propozycje programu dydaktycznego na 30 godzin zajęć, tematykę prac dyplomowych w zakresie zarządzania oraz wykaz 100 tematów kontrolnych do wyboru na studiach licencjackich i magisterskich.